

CONSILIUL NAȚIONAL PENTRU COMBATEREA DISCRIMINĂRII

AUTORITATE DE STAT AUTONOMĂ

HOTĂRÂREA nr. 542 din 14.07.2021

Dosar nr.: 213/2021

Petiția nr.: 2256/23.03.2021

Petent: Fundația Szekler Monitor

Reclamat:

Obiect: publicarea pe rețeaua facebook a unor texte cu posibil caracter discriminatoriu la adresa minorității naționale maghiare

I. Numele, domiciliul sau reședința părților

1. Numele, domiciliul, reședința sau sediul petentului

Fundația Szekler Monitor – Gheorgheni, Piața Libertății nr. 22, județ Harghita

2. Numele, domiciliul, reședința sau sediul părții reclamate:

II. Procedura de citare

3. În temeiul art. 20, alin.4 din O.G. nr.137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, cu modificările și completările ulterioare, republicată, Consiliul Național pentru Combaterea Discriminării, prin adresele 2256/09.04.2021 și 2750/09.04.2021 a citat părțile.

4. Totodată, petentului i s-a pus în vedere să depună o copie a actului de constituire a fundației și calitatea de reprezentant, solicitare la care a dat curs.

5. Procedura legal îndeplinită.

III. Susținerile părților

IV.

Susținerile petentului

6. Fundația petentă sesizează Consiliul Național pentru Combaterea Discriminării, susținând că reclamatul discriminează, respectiv incită la ură și discriminare împotriva membrilor comunității etnice maghiare din țară. Aceasta ar fi fost cauza pentru care reclamatului i-a fost blocat de mai multe ori unul dintre cele două conturi administrare de acesta, iar contul asociației Calea Neamului al cărui președinte este, fiind șters definitiv.

7. În urma acestora, reclamatul, pe conturile încă active a declarat că pe viitor va fi mai radical, va ieși în stradă și își va continua activitatea. Prima ocazie în care a procedat așa cum a promis a fost ziua maghiarilor de pretutindeni, ocazie cu care au fost consemnate următoarele:

8. În data de 13 martie a publicat pe pagina sa, pe rețeaua Facebook, o declarație în care a instigat împotriva primarului din Stântu Gheorghe, care a utilizând simbolurile

naționale specifice ale maghiarilor din România cu ocazia unei sărbători. Reclamatul a postat întrebând retoric "Totuși cineva va face cumva să se respecte legea în țara asta?"

9. Petentul susține că declarația a avut un ecou puternic, atrăgând 261 de reacții și 56 dar și sentimente de ură la adresa primarului, respectiv a întregii comunități maghiare din România.

10. Pe 14 martie, un utilizator ar fi publicat pe pagina sa de Facebook o scurtă postare despre provocările la care sunt expuși în fiecare martie cetățenii români de etnie maghiară, urmat de două fotografii, în care în prima este surprinsă persoana reclamată având în mână un steag românesc iar, în a doua, aceeași persoană cățărata pe o scară rezemată de un stâlp de iluminat public.

11. Comentariile reclamate de fundația petentă: "Orice român are dreptul să facă curat în țara lui, Dați-le jos și aprindeți-le! Eu în Ungaria nu am văzut tricolorul românesc, aici este România, Trădători de neam și țară, organizați-vă poporul și dați steagurile Ungariei jos, au prins curaj ungerii, ..La anul ne vom organiza mai bine, Steagul tricolor și Constituția României în mâini, vom fi prezenți în centul orașului Sfântu--Gheorghe posibil și la Târgu-Secuiesc, dacă ne ajută Dumnezeu, nu-ți convine, du-te în țara ta. Comentariile care conțineau apelativele bozgor au fost șterse: mă c..c pe toți bozgorii etc.

Susținerile reclamatului

12. Reclamatul, în punctul de vedere deșus la dosar, susține că niciun text sau demers public de-al său nu a urmărit restrângerea drepturilor comunității etnice maghiare din România, ci exclusiv respectarea Constituției României și, implicit, ale legilor statului român.

13. Acesta susține conform dreptului la liberă exprimare și în spiritul legilor statului român, asupra arborării steagului statului ungar, atât la Târgu-Secuiesc cât și la Sfântu-Gheorghe, în condițiile nerespectării Legii 75/ 1994, care menționează următoarele: „Drapelele altor state se pot arboriza pe teritoriul României numai împreună cu drapelul național și numai cu prilejul vizitelor cu caracter oficial de stat, al unor festivități și reuniuni internaționale, pe clădiri oficiale și în locuri publice stabilite cu respectarea prevederilor prezentei legi”.

14. În cele două orașe menționate mai sus, în fiecare an, cu prilejul zilei de 15 martie, se arborează pe diferite locuri, inclusiv pe unele clădiri sau în fața unor monumente, steagului Ungariei, în condițiile în care nu se întrunesc prevederile legii. Așadar, acesta consideră că acuzațiile de incitare la ură sau de discriminare împotriva minorității maghiare sunt nefondate. Acesta susține că fac referire la minoritatea maghiară, ci ia faptul că nu se respectă o lege a statului român. Steagurile Ungariei la care fac referire în textele sale au fost arborate fără să aibă loc o vizită oficială de stat sau o reuniune internațională și fără să fie însoțite de Drapelul României, legea fiind astfel încălcată.

15. Acesta menționează că primarul din Sfântu Gheorghe a și fost amendat pentru arborarea ilegală a steagurilor statului ungar pe stâlpii din centrul orașului. Reclamatul susține că a pus tricolorul românesc lângă steagurile Ungariei, considerând că astfel nu a făcut altceva decât să reinstaureze legea.

16. Față de aspectele legate de comentariile la postări, din analiza textelor publicate de către reclamat pe facebook, nu reiese niciunde că a făcut vreo deosebire, excludere,

restricție sau preferință pe bază de etnie sau religie cu scopul sau efectul restrângerii, înlăturării recunoașterii, folosinței sau exercitării, în condiții de egalitate, a drepturilor omului și a libertăților fundamentale sau a drepturilor recunoscute de lege. Din contră, acesta susține că ar fi făcut întotdeauna apel la legalitate și la respectarea Constituției României și a legislației în vigoare, căutând să înlătore situațiile de inegalitate de tratament în cadrul autorităților locale și instituțiilor publice dintre cetățeni.

17. Reclamatul precizează că, din petiția adresată CNCD și din probatoriul anexat, nu reiese sub nicio formă întrunirea vreunui element din cele enunțate anterior, cu atât mai mult a celor patru condiții concomitent.

18. Față de comentariile realizate de către terți, reclamatul precizează conform dispozițiilor art. 12 din Legea 365/2002 (care transpune Directiva 2000/21/CE), precum și decizia CEDO pronunțată în cauza Delfi c. Estoniei, precizăm că acestea se aplică exclusiv furnizorilor de servicii (acestea fiind subiectul de drept căruia 1 se adresează ambele), respectiv persoanelor juridice din spatele site-urilor sau administratorilor site-urilor, iar nicidecum utilizatorilor acestora. Prin urmare, reclamatului nu i se poate reține în niciun fel culpa de a nu modera comentariile care sunt adresate de către terțe persoane la postările sale de pe platforma social-media Facebook, ci întreaga responsabilitate juridică revine, din perspectiva dispozițiilor și a deciziei anterior menționate, strict Facebook Inc., cu sediul în 1 Hacker Way (1601 Willow Road), Menlo Park, California, Statele Unite ale Americii. Totodată, responsabilitatea comentariilor publicate revine fiecărui autor în parte.

19. Altfel, dreptul unora de a comenta la postările altor utilizatori ar putea fi folosit în mod abuziv și nerezonabil, în vederea tragerii pe nedrept la răspundere a celor din urmă, deși fapta căreia i se poate reține vreo responsabilitate civilă aparține în mod firesc exclusiv celor dintâi.

20. Libertatea de exprimare în jurisprudența CEDO relevantă cauzei 4 Articolul 10 paragraful 2 al Convenției lasă foarte puțin loc restricțiilor care vizează discursul politic sau dezbaterile asupra unor chestiuni de interes general (Lingens Austriei, Castells c. Spaniei, Thorgeir Thorgeirson c. Islandei).

21. Este fundamental, într-o societate democratică, să fie protejată desfășurarea liberă a dezbaterilor politice. Curtea acordă cea mai mare importanță libertății de exprimare în contextul dezbaterii politice și consideră că nu s-ar putea aduce restricții unui discurs politic fără motive imperioase. A permite restrângerea libertății de exprimare în domeniul discursului politic într-un caz sau altul ar afecta, fără îndoială, respectarea libertății de exprimare în general în statul vizat (Brasilier c. Franței; Feldek c. Slovaciei).

22. În evaluarea proportionalității unei ingerințe în exercitarea libertății de exprimare trebuie să se distingă cu grijă între fapte și judecăți de valoare. Dacă materialitatea primelor poate fi dovedită, ultimele nu se pretează la o demonstrație a exactității lor (De Haes et Gijseis c. Belgiei). Pentru judecățile de valoare, obligația de a le dovedi este deci imposibil de îndeplinit și aduce atingere libertății de opinie, element fundamental garantat de articolul 10 (Jerusalem c. Austriei; Brasilier c. Franței).

23. În ceea ce privește limitele criticii admisibile, reclamatul susține că ele sunt mai largi cu privire la un om politic, care acționează în calitate sa de persoană publică, față de un simplu cetățean. Un om politic se expune inevitabil și conștient unui control atent al faptelor și gesturilor sale din partea ziariștilor, a organizațiilor neguvernamentale, ca și a

masei de cetățeni, și trebuie să arate o mai mare toleranță în această privință. (Oberschlick c. Austriei (nr. 1) ; Vereinigung demokratischer Soldaten Osterreichs si Gubi c. Austriei).

24.În privința funcționarilor, Curtea a recunoscut, de asemenea, că limitele criticii admisibile erau mai largi decât în privința unor simpli cetățeni, chiar dacă nu li se pot aplica aceleași criterii ca și oamenilor politici (Oberschlick c. Austriei (no 2); Janowski c. Poloniei; Nikula c. Finlandei).

25.Particularii și asociațiile private se expun unui control minuțios atunci când coboară în arena dezbaterii publice (Jerusalem c. Austriei). Asociațiile se expun unui control minuțios atunci când coboară în arena dezbaterii publice și, în consecință, trebuie să facă dovada unei mai mari toleranțe față de criticile formulate de opozanții lor cu privire la obiectivele lor și la mijloacele folosite pentru atingerea acestora (Paturel c. Franței).

V. Motivele de fapt și de drept

26.Colegiul director este chemat să se pronunțe asupra raportului dintre libertatea de exprimare și dreptul la demnitatea persoanei, interzicerea discriminării raportată la aprecierile utilizatorilor care au postat comentarii la articolele publicate pe paginile de Facebook ale părții reclamate precum și asupra declarațiilor postate de acesta.

27.Declarațiile și comentariile analizate au fost postate pe pagina de Facebook a reclamatului în urma blocării unor conturi administrate de către acesta. Astfel, reclamatul, fiind indignat de faptul că i s-a interzis accesul utilizării conturilor administrate, a promis public că va deveni mai vehement față de nerespectarea prevederilor legale. În urma acțiunii primarului din Sfântu Gheorghe de a afișa steagul Ungariei cu ocazia unei sărbători, reclamatul a publicat pe contul de Facebook rămas activ întrebarea retorică: "Totuși cineva va face cumva să se respecte legea în țara asta?" În urma acestei declarații, utilizatori ai rețelei facebook au publicat numeroase comentarii.

28.Declarațiile și comentariile prezente în cauză sunt publice, vizionarea declarației și a comentariilor postate fiind accesibilă oricui dorește, având astfel un caracter public.

29.Colegiul director reiterează faptul că libertatea de exprimare constituie valoarea fundamentală a unei societăți democratice și pluraliste. Din această perspectivă, libertatea de exprimare are un rol substanțial în rândul drepturilor fundamentale cuprinse în Constituție și constituie trunchiul comun pentru exercitarea drepturilor fundamentale din sfera comunicării. În această sferă se includ: dreptul la libertatea presei, dreptul la libera exprimare a creațiilor artistice sau cele din zona literaturii, libertatea de predare a științei și libertatea creației. De asemenea, de acest trunchi comun se leagă și libertatea conștiinței, a religiei și libertatea de întrunire. Acest grup de drepturi asigură participarea avizată a cetățeanului la procesele sociale și politice. Exprimarea liberă a opiniilor și credințelor, chiar și a celor nepopulare sau atipice, reprezintă condiția fundamentală a existenței unei societăți vii și capabilă de dezvoltare.

30.În nenumăratele decizii asupra libertății de exprimare, Curtea Europeană a Drepturilor Omului a arătat că acest drept „acoperă nu numai informațiile și ideile primite favorabil sau cu indiferență ori considerate inofensive, dar și acele care șochează sau deranjează. Acestea sunt cerințele pluralismului, toleranței, spiritului deschis, fără de care nu există societate democratică. (CEDO, Lingens c. Austriei.).

31.Față de întrebarea retorică publicată de reclamat, Colegiul director constată că se

încadrează în limita libertății de exprimare, nefiind lezat dreptul demnității personale a minorității naționale.

32. Față de comentariile postate de către utilizatori, Colegiul director face referire la cauza Delfi as c. Estonia, CEDO a respins cererea reclamantei, gestionară a unui portal (internet) de știri, prin care aceasta critica, din perspectiva articolului 10 din Convenție, sancțiunea care îi fusese aplicată potrivit dreptului intern, pentru responsabilitatea care i-a fost stabilită cu privire la mesajele anonime ale cititorilor site-ului pe care îl administra. În esență, raționamentul Curții a recunoscut existența unei ingerințe, pe care însă a considerat-o legală, justificată și proporțională, având în vedere caracterul extrem de insultător al mesajelor analizate, postate pe site-ul de știri gestionat de reclamantă, având în vedere faptul că aceasta nu a împiedicat expunerea lor, ținând seama de profitul înregistrat de reclamantă de pe urma acestor mesaje, ținând seama de garanția anonimatului pe care reclamanta îl permitea autorilor mesajelor și, nu în ultimul rând, luând în considerare caracterul rezonabil al sancțiunii impuse de instanțele interne în sarcina reclamantei.

33. Libertatea de exprimare este un drept recunoscut de societate, Curtea Europeană a Drepturilor Omului statuând deseori rolul esențial al acesteia într-o societate democratică, dar ea nu trebuie să încalce anumite limite care țin în plus de protecția reputației și drepturilor celorlalți.

34. Deși majoritatea comentariilor prezintă relevanță în contextul dat, există și comentarii a căror utilitate în contextul dezbaterii unor subiecte de interes public nu prezintă relevanță. Există comentarii care nu numai că nu prezintă utilitate ci conduc la generalizări, la jigniri, precum și la crearea unui cadru intimidant, ostil și degradant pe criteriul etniei.

35. Potrivit art. 15 din O.G. nr. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, cu modificările și completările ulterioare „Constituie contravenție, conform prezentei ordonanțe, dacă fapta nu intră sub incidența legii penale, orice comportament manifestat în public, având caracter de propagandă naționalist - șovină, de instigare la ură rasială sau națională ori acel comportament care are ca scop sau vizează atingerea demnității ori crearea unei atmosfere de intimidare, ostile, degradante, umilitoare sau ofensatoare, îndreptat împotriva unei persoane, unui grup de persoane sau unei comunități și legat de apartenența acestora la o anumită rasă, naționalitate, etnie, religie, categorie socială sau la o categorie defavorizată ori de convingerile, sexul sau orientarea sexuală a acestuia”.

36. Cu privire la conținutul mesajelor analizate, acestea au un caracter discriminatoriu ostil și degradant. Având în vedere particularitățile prezentate chiar de către părțile reclamante ar fi fost necesar ca acestea, să dea dovadă de o vigilență sporită.

37. Colegiul reține faptul că reclamatul a luat unele măsuri și a eliminat o parte dintre aceste mesaje. Totuși, multe dintre acestea au fost șterse. Astfel, ținând cont de faptul că reclamatul a înțeles să șteargă mesajele cu conținut discriminator, aplică sancțiunea avertismentului și nu una contravențională.

38. Trebuie, de asemenea, avut în vedere faptul că folosirea internetului nu mai reprezintă un mijloc de informare rar, ci dimpotrivă, unul răspândit, cu efecte imediate și puternice într-o măsură mai mare decât presa scrisă.

39. Colegiul director recomandă fundației petente Szekler Monitor ca, înainte de a se

adresa Consiliului Național pentru Combaterea Discriminării cu spețe asemănătoare, să solicite reclamaților să șteargă comentariile care lezează demnitatea personală a minorității naționale maghiare. În cazul în care, după o perioadă, constată că reclamații nu dau curs solicitării, să înainteze Consiliului Național pentru Combaterea Discriminării sesizare.

40. Față de reclamat, Colegiul director recomandă ca pe viitor să gestioneze comentariile utilizatorilor contului de facebook și să le șteargă dacă au un conținut discriminatoriu.

Față de cele de mai sus, în temeiul art. 20. alin.2, din O.G.137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, cu modificările și completările ulterioare, cu unanimitate de voturi ale membrilor prezenți la ședință,

COLEGIUL DIRECTOR HOTĂRĂȘTE:

1. Faptele sesizate reprezintă discriminare conform art. 2(1) și 15, lezând demnitatea umană a minorității naționale maghiare.
2. Aplică sancțiunea avertismentului, întrucât reclamatul a demarat acțiunea de a elimina o parte dintre comentariile cu conținut discriminatoriu;
3. Recomandă petentului ca înainte de a depune sesizări la Consiliul Național pentru Combaterea Discriminării în care reclamă prezența comentariilor cu conținut discriminatoriu, să solicite reclamatului să le șteargă.
4. Recomandă reclamatului ca pe viitor să șteargă toate mesajele cu conținut discriminatoriu, care exced limitei libertății de exprimare, lezând demnitatea umană.
5. O copie a prezentei hotărâri se va comunica părților.

VI. Modalitatea de plată a amenzii: -

VII. Calea de atac și termenul în care se poate exercita:

Prezenta hotărâre poate fi atacată la instanța de contencios administrativ, potrivit **O.G. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea faptelor de discriminare, republicată și Legii nr. 554/2004 a contenciosului administrativ.**

Membrii Colegiului Director prezenți la ședința de deliberări online din data de 07.07.2021 au fost:

ASZTALOS Csaba Ferenc – membru, DIACONU Adrian – membru (online) , GRAMA Horia – membru, HALLER István – Membru, JURA Cristian – Membru (online), LAZĂR Maria – Membru, MOȚA Maria – membru (online), OLTEANU Cătălina – Membru (online), POPA Claudia Sorina – Membru (online)

Prezenta hotărâre va fi comunicată în baza Ordinului Președintelui C.N.C.D. nr. 138

din 24.03.2020.

ASZTALOS Csaba Ferenc
Membru Colegiul Director,
Președinte C.N.C.D.

Data redactării: 15.07.2021, M.L./A.B.

Notă: prezenta Hotărâre emisă potrivit prevederilor legii și care nu este atacată în termenul legal, potrivit OG 137/2000 privind prevenirea și sancționarea faptelor de discriminare și Legii 554/2004 a contenciosului administrativ, constituie de drept titlu executoriu.